

BEMUTATKOZÁS

Pápa – A Dunántúl Athénje, ahol a történelem és fenntarthatóság találkozik

Pápa, a Bakony és a Kisalföld ölelésében fekvő kisváros, műemlékeivel és élhető zöldfelületeivel egyedülálló értékeket képvisel. A történelmi belváros meghatározó arculata a barokk Fő téren összpontosul, ahol a késő barokk Nagytemplom és az Esterházy várkastély emelkedik, méltóságteljesen őrizve a város múltját. Pápa kulturális öröksége kiemelkedő, hiszen itt található hazánk egyetlen Kékfestő Múzeuma, ahol a hagyományos textilfestés technikája ma is él. Nem véletlen, hogy a várost sokan a *Dunántúl Athénjeként* emlegetik.

A város zöldterületeinek tudatos fejlesztése az élhetőség záloga. Az Eszterházy kastélyt körülölelő **Várkert** és a vele szemben lévő **Erzsébet liget** a "Zöld Város I." projekt keretében megújult, árnyas fáival és környezetbarát megoldásaival biztosítva a rekreációs élményt. A **Schwenczel-rét** és a **Külső Várkert** szabadidős parkjai látványtavakkal gazdagítják a várost, nem csupán esztétikai, hanem ökológiai szempontból is fontos szerepet töltve be.

Pápa kiemelt figyelmet fordít a fenntartható városfejlesztésre: az 5 lakótelep parkosított zöldfelületei, a családi házas övezetek zöld prioritásai, valamint a közterületi fásítási program évről évre erősítik a település zöld karakterét. A belvárosi növénykazetták a történelmi környezetbe illeszkedve biztosítanak harmonikus megjelenést, míg az önfenntartó virágágyások és a gondosan válogatott növényfajok ellenállóbbak a környezeti hatásokkal szemben. Az idei év innovatív lépése volt a hagymás növények ültetése és a piac területén létrehozott **zöld fal**, amely a városi környezet emberközelibbé tételét szolgálja.

A város jelentős közparkjai:

Belső Várkert – 15,6 ha, **Schwenczel-rét** – 3,1 ha, **Külső Várkert** – 11,2 ha, **Erzsébet-liget** – 5,1 ha, **Kisliget** – 0,9 ha, **Csóka-liget** és **Millenium park**

A zöld szemléletváltás révén Pápa nem csupán kulturális és építészeti örökségeivel emelkedik ki, hanem az élhető, fenntartható városi tér megteremtésével is példát mutat. A helyi média és közösségi kezdeményezések támogatásával a lakosság aktívan részt vesz környezetének alakításában, erősítve az ökológiai tudatosságot és a klímavédelem iránti elkötelezettséget.

Pápa Zöld Város projekt – Fenntartható fejlődés és élhető környezet

A **Zöld Város projekt** keretében Pápa városában több jelentős fejlesztés valósult meg, amelyek célja a zöldfelületek növelése, a közterek élhetőbbé tétele és a fenntartható városi környezet kialakítása.

Zöld Város I. projekt

A város szívében található **Várkert** és az **Erzsébet liget** teljes körű rehabilitáción esett át, immár angolpark stílusban, amely természetközeli, romantikus tájképi kialakítást biztosít.

A fejlesztések során:

- **Élő növénystruktúrák** alakultak ki, amelyeket gondosan válogatott lombos fák és cserjék tesznek változatossá.
- **Fenntartható vízgazdálkodási megoldások** révén természetes vízfelületek biztosítják a park ökológiai egyensúlyát.
- **Klasszikus angolpark elemek**, mint szabadon növény faállomány, árnyas ligetek és gondosan tervezett virágágyások teremtik meg a nyugodt, kikapcsolódást segítő atmoszférát.
- **Modern közvilágítás és okospadok** kerültek telepítésre, amelyek energiahatékony működésükkel támogatják a környezetvédelmet.
- **Bakony-ér természetes megőrzése:** A parkon keresztül folyó Bakony-ér mentén lehetőséget biztosítottunk arra, hogy a természetes növényzet visszavegye a helyét, így változatos élőhelyeket alakítson ki. Ennek köszönhetően számos új és visszatérő életforma talált otthonra, hozzájárulva a helyi ökoszisztéma gazdagításához és a biodiverzitás növeléséhez.

Zöld Város II. projekt

A város további területein jelentős fejlesztések történtek, amelyek célja a zöldfelületek növelése és a közösségi terek élhetőbbé tétele.

- **Külső-Várkert megújítása**, amely új rekreációs lehetőségeket biztosít a lakosság számára, beleértve egy látványtavat és egy futópályát. A területet véderdő öleli körül, amely természetes zaj- és légszűrőként funkcionál, valamint élőhelyet biztosít számos állat- és növényfaj számára.
- **Bakony-ér és Petőfi Sándor Gimnázium** közötti terület rehabilitációja, amely új zöldfelületekkel és közösségi terekkel gazdagítja a várost.
- **Motorikus park és játszótér** kialakítása, amely modern és biztonságos környezetet biztosít a gyermekek számára. A fejlesztés részeként egy stég is épült a tó mellett, amely kikapcsolódási lehetőséget nyújt a természetközeli élményre vágyóknak.

Barnamezős beruházás – Ipari területből élhető közösségi tér

Pápa városában egy jelentős barnamezős beruházás valósult meg, amely a **már nem funkcionáló ipari-szolgáltató területek környezeti rehabilitációját** célozta.

A fejlesztés keretében:

- **Atlétikai sportcentrum épült**, amely modern létesítményeivel verseny- és rekreációs sportolásra egyaránt alkalmas. Az atlétika pálya és a kiszolgáló épületei körül több ezer cserje, évelő, díszfű illetve számos fa lett telepítve.
- **Kutyafuttató létesült**, amely új közösségi funkciót adott a területnek.
- **Schwenczel-rét közparkká alakítása** történt meg, ahol látványtő is helyet kapott. A tó nem csupán esztétikai élményt nyújt, hanem esővízgyűjtőként is funkcionál, hiszen a területen kifejezetten magas a talajvízszint. A vízfelület segíti a természetes vízgazdálkodást, valamint új élőhelyet biztosít számos növény- és állatfaj számára.

Egyéb beruházások

- **A Szent István út** egy szakasza teljes rekonstrukción esett át, amely során új aszfaltburkolatot kapott, valamint térköburkolatú járdák és 25 új parkolóhely létesült. Az út mindkét oldalán biodiverz évelő- és örökzöld ágyások lettek kialakítva.
- **A Kossuth utca, Pápa sétálóutcája**, teljes rekonstrukción esett át. Az új tardosi mészkő burkolat mellett növénykazettás virágágyások és előnevelt fák kerültek telepítésre, így az utca zöldőbb és vonzóbb lett. Utcabútorokat helyeztek ki, valamint automatizált süllyedő oszlopok szabályozzák a forgalmat, biztosítva a gyalogosbarát környezetet.

Városi fák:

- **Mennyire gondozza a település a meglevő fákat? Mennyire ügyel a koros fákra, és miképp?**
A koros fák állapotát folyamatosan figyeljük, és szükség esetén szakértői faápolási beavatkozásokat végeznek. A lakosság is aktívan részt vesz a folyamatban, bejelentéseikkel segítik a problémás fák azonosítását. A gesztenyefák védelme érdekében évente három alkalommal permetezünk, amely segít megelőzni a kártevők és betegségek terjedését.
- **Az újonnan ültetett fáknál, hogy oldja meg, hogy életben maradjanak?**
A földlabdás fákat heti egyszer nagy adagokkal öntözik, míg a szabadgyökerű fák kéthetente kapnak vizet. Ez a módszer arra ösztönzi a fákat, hogy mélyebbre nyúló gyökérzetet fejlesszenek, így hosszú távon szárazságtűrőbbé válnak.
- **Fontos szempont-e, hogy várostűrő, szárazságtűrő fák legyenek telepítve?**
A városban telepített fák kiválasztásánál elsődleges szempont a klíma- és várostűrő. A tapasztalatok alapján olyan fafajokat telepítünk, amelyek jól alkalmazkodnak a városi környezethez és a változó időjárási

viszonyokhoz. A parkokban szabadgyökerű facsemetéket ültetünk, hogy azok a végleges helyükön fejlesszék ki erős gyökérzetüket.

- **Ügyelnek-e rá, hogy invazív fajok ne kerüljenek elültetésre?**

A városban nem telepítünk invazív fákat, és a közterületeken megjelenő magoncokat rendszeresen eltávolítjuk. Az invazív fajok visszaszorítása fontos lépés a helyi ökoszisztéma védelmében.

- **Lakossági érzékenyítés történik-e a városba ültetett fákkal kapcsolatban?**

A város aktívan bevonja a lakosságot a faültetési programokba. A helyi médiában és internetes portálokon folyamatosan tájékoztatjuk az embereket a zöldfelületek fenntartásáról. Emellett óvodai programok keretében közös faültetéseket szervezünk, például a Várkertben.

- **Mennyire figyelnek rá, hogy a beruházások alkalmával ne, vagy minél kevésbé sérüljön a környezet?**

A város beruházásai során kiemelt figyelmet fordítunk a zöld környezet megóvására. A fejlesztések tervezésekor szakértői vizsgálatokkal biztosítjuk, hogy a meglévő állomány ne sérüljön, és a lehető legkevesebb beavatkozás történjen a természetes élőhelyeken.

- **Használnak a fák törzsének védelmében védőhálót, vagy valamilyen eszközt, hogy különböző beruházások alkalmával az ne sérüljön? Közművek ügyelnek-e a különböző munkálatoknál, hogy a fák tartógyökere ne sérüljön?**

A város szoros együttműködésben dolgozik a közműszolgáltatókkal annak érdekében, hogy a fák tartógyökerei ne sérüljenek az építkezések során. A munkálatok előtt szakértői vizsgálatokkal határozzuk meg a védendő faállományt, és szükség esetén védőhálókat vagy egyéb mechanikai védelmet alkalmazunk a törzsek és gyökerek megóvására.

- **Figyelembe veszik-e a természeti környezet, a talaj, a talajvíz védelmét az építkezések, beruházások érdekeivel szemben?**

Az építkezések és beruházások során kiemelt figyelmet fordítunk a természeti környezet megóvására. A helyi környezetvédelmi programban szerepelnek olyan előírások, amelyek biztosítják a talaj és a talajvíz védelmét, például a megfelelő vízelvezetési rendszerek kialakítása, a zöldfelületek megőrzése és a fenntartható építési technológiák alkalmazása.

- **A településen mekkora arányban vannak az egynyári kiültetések az élő/cserje kiültetésekhez képest?**

A településen az egynyári növények aránya **20%**, míg az élő és cserje kiültetések **80%-ot** tesznek ki. Ez a megoszlás biztosítja a hosszú távú fenntarthatóságot és csökkenti az éves újratelepítési költségeket.

- **Virágágyások, cserjék, fák, gyepterelítésénél figyelembe vesznek-e ökológiai szempontokat? (öshonosság, adott környezethez alkalmazkodott, beporzók számára hasznos, madárbarát, ...)**

A virágágyások, cserjék, fák és gyepterelítésénél biodiverzitásra törekszünk. Az ágyások a második évben öntözésmentessé válnak, és vegyszermentesen próbáljuk fenntartani őket, így támogatva a helyi ökoszisztéma egészségét.

- **Egyéb természetvédelmi eszközöket használnak-e? (odú)**

A parkokban meghagyjuk a **természetes odúkat**, sünlakokat alakítunk ki, valamint leveleket és holt fa gyökereket hagyunk meg, amelyek fontos élőhelyet biztosítanak a helyi állatvilág számára.

- **Mivel oldja meg a település az öntözést? A városi beültetéseknel használja-e a csapadékvizet? Mekkora a településen a csatornába vezetett víz aránya a helyben elszívárgóhoz képest?**

Jelenleg közüzemi vizet használunk az öntözéshez, de tervben van kút és esőkert létrehozása, amely lehetővé teszi a csapadékvíz hatékonyabb hasznosítását.

- **Van-e a városban, esetleg körülötte minierdő, védőerdő? Van-e a városban, vagy felmerült-e ennek lehetősége, hogy legyen közösségi kert?**

A településen több védőerdő és minierdő található, a legnagyobb a Külső-Várkertnél. 2025 tavaszán közösségi hagymás kertet hoztunk létre, amely a lakosság számára is elérhető.

- **A városban levő gyepek nyírásakor figyelembe veszik-e az időjárást, és ennek megfelelően nyírják-e azt? A városon kívül eső területen van-e hagyva méhlegelő? Tájékoztatva van-e a lakosság ennek okáról és fontosságáról?**
A településen négy vadvirágos rét található, amelyek fontosságáról rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot a médiában. A gyepek nyírásakor figyelembe vesszük az időjárási viszonyokat, hogy minimalizáljuk a környezeti terhelést.
- **Van-e a településen több helyen lehetőség komposztálásra? Szoktak-e fórumokat tartani, ahol a lakosság érzékenyítése történik fenntarthatóság témában, ahol feltehetik a kérdéseiket, és valós válaszokat tudnak kapni.**
A városi tagóvodákban komposztálók működnek, és szakmai segítséget nyújtunk a komposztálás népszerűsítésére. Fenntarthatósági fórumokat is szervezünk, ahol a lakosság tájékozódhat a környezetbarát megoldásokról.
- **Támogatják-e a fenntarthatósággal foglalkozó civil szervezeteket?**
Kisebbségi kezdeményezések már elindultak, pl. a „Virágosabb, szebb Pápaért (egy közületek), amely főleg a virágos zöldterületek megóvására hívja fel a figyelmet.
- **A zöldhulladék esetében mennyire hangsúlyozza ki a település annak fontosságát, hogy az maradjon a kertekben?**
A zöldhulladék helyben maradásának fontosságáról folyamatos tájékoztatást adunk a médiában, ösztönözve a lakosságot a komposztálásra és mulcsozásra.
- **Vannak-e a településen belül helyi jelentőségű védett természeti értékek? Ezek védelmét hogyan biztosítják?**
A településen több helyi jelentőségű védett természeti érték található, például a Fő tér platánjai, a Ferences rendház kertje, valamint több hársfasor és platánfa.
- **Támogatják-e a helyi gazdák törekvéseit az ökológiai szemléletű gazdálkodásban? (szántás nélküli talajművelés, vízmegtartás, vegyes gazdálkodás, erdőkertek, fás legelők, erdősávok létesítése, ...)**
Az Önkormányzat támogatja a helyi gazdák ökológiai szemléletű gazdálkodását, ösztönözve a fenntartható mezőgazdasági gyakorlatokat.
- **A helyi falugazdász képzett a fenntartható gazdálkodás témakörében, képes támogatni a gazdákat a környezetbarátabb módszerek használatában?**
Nem alkalmazunk falugazdászt.
- **Támogatják-e a település intézményeit a fenntarthatósági törekvéseikben?**
Az elmúlt években több közintézmény bővült napelemes rendszerrel.
Több közintézmény napelemes rendszerrel bővült, csökkentve az energiafelhasználást és növelve a fenntarthatóságot.
- **Fenntarthatósági témákban együttműködnek a helyi szakértőkkel? (MME, helyileg illetékes nemzeti park, civil szervezetek, ...)**
Az IRÁNYTŰ országjáró programsorozat keretében például a Fenntartható Városok kezdeményezés részeként szakértőkkel és önkormányzati vezetőkkel közösen tekintették át a település fenntarthatósági helyzetét, kihívásait és lehetőségeit. A városban működik a Városüzemeltetési és Fenntarthatósági Bizottság, amely rendszeresen tárgyalja a fenntarthatósági kérdéseket és döntéseket hoz a városi környezetvédelem kapcsán. Bár jelenleg nincs aktív együttműködés olyan szervezetekkel, mint az MME vagy a helyi nemzeti parkok, a város folyamatosan keresi a lehetőségeket a fenntartható fejlődés előmozdítására.
- **Milyen infrastruktúra áll rendelkezésre a településen belül a fenntarthatóság támogatására? (kerékpárutak, termelői piac, használtcikk piac, ...)**

A településen kerékpárutak, termelői piac és használcikk piac is megtalálható, amelyek elősegítik a fenntartható életmódot.

